

PARKING 58

Middeleeuwse haven aan de Zenne

Wellicht vermoedde niemand die zich op Parking 58 parkeerde ooit wat voor een verleden er zich onder de autobanden verschuilde. In hartje Brussel, tussen de Beurs en Sint-Katelijne, moet de befaamde parking binnenkort plaats maken voor een administratief gebouw van de stad. Vanaf februari dit jaar vonden archeologen van Urban.brussels, de Directie Cultureel Erfgoed van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, er de bijzonder goed bewaarde restanten van de middeleeuwse haven aan de Zenne.

■ ANN DEGRAEVE

Uit historische bronnen was al geweten dat de haven ergens in deze buurt lag, maar deze opgraving liet voor het eerst toe om de middeleeuwse haven in het centrum van de stad ook archeologisch te onderzoeken. De waarnemingen op het terrein tonen aan dat de rivier op deze plaats werd gekanaliseerd in de 14de-15de eeuw. De archeologen documenteerden een indrukwekkende stenen kademuur van bijna 165 meter lang, opgetrokken op de oostelijke oever van de Zenne. De funderingen bestonden uit houten palen gemaakt uit els en eik. Een andere uitzonderlijke structuur was hoogstwaarschijnlijk een aanlegsteiger. Het geheel bestond uit een geplaveide helling, omgeven door eikenhouten balken die tot in het water doorliepen. De lange houten balken van soms meer dan 14 meter lang hielden de stenen op hun plaats.

De bedding van de rivier en de oostelijke oever gaven heel wat spectaculaire vondsten prijs. De oudste dateren waarschijnlijk uit de 7de of 8ste eeuw, onder andere een Merovingische mantelspeld. Naast voorwerpen die onmiddellijk kunnen gelinkt worden aan de rivier, zoals visfuiken of sloeponderdelen, vonden de archeologen ook benen en houten kammen, houten lepels, diverse klotendolken, een molensteen, een gietmal voor penningen, griffels, weefgewichten, dobbelstenen, een ring en meerdere munten. De grote hoeveelheid voorwerpen toont aan dat vele objecten uiteindelijk als afval in de rivier belandden, bijvoorbeeld constructiemateriaal, lederen schoenfragmenten, slachtafval, zeewatermosselen, schelpen, oesters, en aardewerk. Op deze manier brengt de opgraving stap voor stap de inrichting van de rivieroeveren en het leven dat er zich afspeelde aan het licht, en daarmee ook de vroegste geschiedenis van de stad, die onafscheidelijk verbonden is met de Zenne.

Organisatie van een opendeurdag. De gewestelijke archeologen hebben de vele bezoekers rondgeleid tussen de voormalige Zenne-oeveren en haar infrastructuurwerken © Urban.brussels

1. De stenen aanlegsteiger was verstevigd met houten balken © Urban.brussels
2. De 14de-15de-eeuwse kademuur op de rechteroever van de Zenne © Urban.brussels
3. De oeveraanleg voorafgaand aan de bouw van de kademuur en wellicht te dateren in de 13de eeuw: een mengeling van sediment en fragmenten van dakpannen en tegels tegengehouden door twee rijen palen, piketten en planken © Urban.brussels

1. 15de-eeuwse klotendolk met een in het houten heft ingesneden tekening © Urban.brussels
2. 15de-eeuwse Siegburg steengoedbeker © Urban.brussels
3. Een groot aantal schoenen en schoenfragmenten werden aangetroffen in de 15de-eeuwse Zennelagen, waaronder deze *poulaine*, een schoen met omhoogstaande punt. Het hoogtepunt van deze middeleeuwse mode ligt tussen 1360 en 1480 © Urban.brussels
4. Een molensteen gestrand in een oude bedding van de Zenne. Eind 10de-begin 11de eeuw © Urban.brussels

1

2

3

4

5

6

7

8

9

5. Bij het zeven van diverse alluviale lagen werden fragmenten amber aangetroffen © Urban.brussels
6. Het moment van de ontdekking van een volledig kruikje... © Urban.brussels
7. Daar waar de kademuur niet bewaard was, was het tracé gemarkeerd door het grote aantal palen die haar ondersteunden © Urban.brussels
8. Een 15de-eeuwse schildje dat waarschijnlijk als versiering van paardentuig gediend heeft © Urban.brussels
9. Een 15de-eeuwse visfuijk uit wilgentakjes. Dit is een soort val om vissen te vangen. Door de achter elkaar liggende trechters kunnen de vissen wel naar binnen zwemmen, maar lukt het veel moeilijker om nog uit de val te ontsnappen. Meestal worden fuisen enkel teruggevonden op archeologische sites die helemaal onder water staan, aangezien de houten twijgen op drogere plaatsen ondergronds snel ontbinden omdat ze in aanraking komen met zuurstof © Urban.brussels